lékařského znalce nelze prý zjistiti, zdali invalidita žalobce tu byla již v den žádosti za přiznání důchodu invalidního.

Odvolatel právem vytýká nezákonnost napadeného rozsudku a vadnost řízení.

Podle § 145 pens. zák. na řízení u pojišťovacího soudu jest užíti obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení u okresních soudů. Řízení před soudy pojišťovacími o žalobách proti výměrům nositelů pojištění, jimiž rozhodnuto bylo o nárocích pojištěnců, nemá tudíž ráz řízení před soudem odvolacím. I pro řízení před soudy pojišťovacími platí proto zásada zakládající se na ustanovení § 406 c. ř. s., že o žalovaném nároku dlužno rozhodnouti podle skutkového stavu v době vynesení rozsudku prvé stolice.

Podle § 19, odst. 1 pens. zák. požitek invalidního důchodu počíná dnem ztráty způsobilosti k výkonu povolání. Bylo-li zjištěno, že v den vynesení napadeného rozsudku žalobce byl invalidní, nesměl prvý soud žalobu zamítnouti, nýbrž musel obírati se otázkou, kdy nastala invalidita. Z posudku jmenovaného lékařského znalce není zřejmo, zdali lze vzíti za prokázáno, že žalobce v době ohlášení nároku nebyl invalidní. Pouze v tomto případě měl by nárok na důchod invalidní teprve od doby pozdější, totiž, kdy nastala jeho invalidita. Je-li zjištěno, že žalobce nyní jest invalidní, avšak nelze-li vůbec zjistiti, kdy nastala jeho nezpůsobilost k výkonu povolání, počíná podle § 19, odst. 1 pens. zák. požitek důchodu invalidního dnem ohlášení nároku.

V naznačeném směru řízení v prvé stolici trpí vadami, takže nelze napadený rozsudek na základě spisů přezkoumati. Slušelo proto rozsudek prvé stolice podle § 154, odst. 2 pens. zák. zrušiti a věc vrátiti pojišťovacímu soudu, aby řízení doplnil a znovu rozhodl.

Dr. L. Langer.

Z finanční judikatury nejv. spr. soudu.

(Dokončení.)

V nálezu z 13. IX. 1934, č. 16.967/34, vyslovuje soud, pokud je oprávněn přezkoumávati výši pokuty podle

§ *43, odst. 1.* Nejvyšší správní soud může vzhledem k ustanovení § 7 zák o s. s. zkoumati výrok úřadu o výši pořádkové pokuty jen po stránce, zda úřad nevybočil z mezí sazby zákonem stanovené, a nemůže úsudek úřadu o výši pokuty nahraditi úsudkem vlastním. Nemůže tedy nejvyšší správní soud zabývati se otázkou, zda uložená pokuta je přiměřená individuálním poměrům strany.

V oboru judikatury **poplatkové** k otázce započtení náhrady za přestěhování do základu převodního poplatku luští soud v nálezu z 7. IX. 1934 č. 5179/32.

§ *50 popl. zák. a pozn. 1. k saz. pol. 95/65.* Trhovou smlou-

vou z 15. I. 1930 koupila stěžovatelka od G. M. určité domy za 450.000 Kč a zavázala se nésti veřejné dávky od 1. I. 1930. V odst. V. smlouvy se zavázal prodávající, že se postará, aby nájemníci V. K. a V. P. se vzdali nájemních práv a vyklidili byty do 10. VII. 1930 a převzal závazek k náhradě škody vzniklé stěžovatelce, kdyby závazku tomu nedostál. Za to zavázala se stěžovatelka zaplatiti prodávajícímu 175.000 Kč, z čehož především bylo hraditi výlohy a náklady náhradních bytů, přestěhování a náhradu za zvýšenou činži, již bude nájemníkům platiti. Ve sporu patří-li částka 175.000 Kč do základu převodního poplatku žalovaný úřad v naříkaném rozhodnutí, opíraje se o § 50 popl. zák. a pozn. 1. ke saz. pol. 95/65 a odvolávaje se na rozhodnutí nejvyššího správního soudu ze dne 3. března 1927, č. 4064 Boh. F 3583, vyslovil, že právo vlastnické jest podle § 354 všeob. obč. zák. právem určitou věcí a jejími užitky podle libosti nakládati a každého jiného z toho vyloučiti; právo toto převedeno bylo dnem podpisu smlouvy na stěžovatelku, proto byl prodávající vzhledem na §§ 1061 a 1047 všeob. obč. zák. týmž dnem povinen podmět prodeje předati a vykliditi. Vyklizení je tedy v bezprostřední kausální spojitosti s převodem a patří ke splnění smlouvy. Byl-li za ně smluven zvláštní příplatek k náhradě vzniklých útrat, jde o zvýšení trhové ceny a součást úplaty za postoupení vlastnického práva.

Stížnosti tvrdí, že ujednání toto jest samostatným, že pojato bylo do trhové smlouvy jen příležitostně, není s ní však v příčinné souvislosti.

Nejvyšší správní soud shledal toto stanovisko správným:

Obsahem ujednání jest, že v době, kdy již podle smlouvy vstoupila stěžovatelka v držení a užívání koupených domů a tím také v nájemní poměr s nájemníky shora jmenovanými, prodatel béře na sebe závazek, že za smluvenou úplatu docílí, aby tito nájemníci k určitému termínu se vzdali nájemních práv a byty svoje vyklidili.

Byť toto ujednání s hlediska zájmů stěžovatelčiných sledovalo cíl shodný s trhovou smlouvou, není přece vzájemně související její součástí ve smyslu § 39 popl. zák., protože se jím prodatel zavázal ku samostatnému výkonu za smluvenou odměnu. Důsledkem toho tato úplata není vedlejším plněním za prodej nemovitosti podle § 50, č. 1. popl. zák. a pozn. 1. ku saz. pol. 95/65, nýbrž protihodnotou za zvláštní tento závazek prodatelův.

Z těchto příčin bylo naříkané rozhodnutí zrušiti podle § 7 zák. o správ. soudě.

Rozsahem osvobození podle saz. pol. 102, lit. f) obírá se soud v zásadním nálezu ze 7. IX. 1934, č. 9290/31, o němž by bylo přece jen uvážiti, není-li ve vymezení zmíněné zákonné výhody poněkud striktní. Vyslovujeť se tu k

saz. pol. 102, lit. f). Stěžovatelka uzavřela s manžely P. smlouvu o zřízení služebnosti, podle níž manželé P. svolili za náhradu, aby stěžovatelka — držitelka dolu — těžila uhlí pod určitými jich pozemky; byla proto na tyto pozemky vložena služebnost trpění těžby uhlí. Rekurs proti poplatku podle II. stupnice, vyměřenému ze smlouvy, a domáhající se výhody saz. pol. 102, lit. f), byl naříkaným rozhodnutím zamítnut, protože osvobození podle citovaného předpisu přísluší toliko listinám, které byly zřízeny o odhadu neb postupu realit, pozemků, které musí vlastník zciziti ve veřejném zájmu, a nevztahuje se proto na případy, kdy jde o pouhé přenechání nemovitosti k používání.

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí uvážil nejvyšší správní soud:

Naříkané rozhodnutí vyslovuje právní názor, že nelze použíti osvobození normovaného v saz. pol. 102, lit. f) již z toho důvodu, že nejde o »postoupení« pozemků, nýbrž o zřízení služebnosti k nim.

Stížnost naproti tomu především namítá, že podle ustanovení §§ 98 a 100 obec. hor. zák. nárok vyvlastňovací záleží také již v tom, aby pozemky byly postoupeny k »užívání«. Při tom není po názoru stížnosti rozhodno, zda skutečně došlo ku vyvlastnění nebo bylo-li docíleno postoupení pozemků dohodou stran, ač, jak stížnost míní, tato otázka nestala se v daném případě spornou.

Stanovisko stížnosti v posledním směru je mylné. Naříkané rozhodnutí nezabývalo se ani otázkou, bylo-li zde ve smyslu citované sazební položky povinnosti postoupiti pozemky nebo práva k nim ve veřejném zájmu či je-li zde důvod vyvlastňovací, ani tím, zda při existenci tohoto důvodu stačí pro osvobození poplatkové i vyhovění nároku vyvlastňovacímu úmluvou stran, nýbrž obmezilo se na to, že nelze se zmíněné sazební položky dovolati již z důvodu, že vztahuje se pouze na převod vlastnictví ku pozemkům a nikoliv zřízení služebnosti k nim. Nejsou tudíž tyto vývody stížnosti, vycházející z nesprávného pochopení naříkaného rozhodnutí, opodstatněny.

Proti vlastnímu stanovisku naříkaného rozhodnutí namítá stížnost, že v citované sazební položce použitý výraz (»postoupení«) (»Abtretung«) neznamená »postoupení do vlastnictví«, poněvadž by toto obmezení použitého výrazu muselo býti v zákoně uvedeno, a mimo to, i kdyby tento názor nebyl správný, argumentací a maiori ad minus muselo by býti připuštěno, že, je-li osvobozen převod vlastnictví, tím spíše je také osvobozeno přenechání pozemku k užívání.

Názoru stížnosti nelze přisvědčiti. Vykládané ustanovení jest výjimkou z poplatkové povinnosti a podle této svojí výjimečné povahy nesnáší extensivního výkladu.

V něm použito jest pojmu »postoupení« (»Abtretung«),

který ve spojení s dalším použitým výrazem »musí zciziti« (»entäußern müssen«) jedině přiléhá na převod vlastnictví.

Naproti tomu ustanovení §§ 98 a 100 všeob. hor. zák. používá pojmu »přenechati« (»überlassen«), resp. »přenechání« (»Überlassung«), jež ovšem podle těchto ustanovení může záležeti buď v obmezeném použití či využití nebo i převedení vlastnictví.

Jen v tomto případě ovšem jest na »přenechání« ve smyslu cit. norem použitelným ustanovení saz. pol. 102, lit. f) s hlediska, o kterém zde jest uvažováno.

Stížnost, odvolávajíc se na konkretní rozhodnutí býv. vídeňského správního soudu, vyvozuje podle jeho argumentace, že nevznikla vůbec poplatková povinnost, poněvadž tam, kde jde o vyvlastnění, není vůbec právního jednání, předpokládajícího derivativního nabytí.

Tato námitka opřená o veřejnoprávní povahu vyvlastnění přehlíží, že otázka, zda bylo vyvlastnění povoleno či bylo prokázáno, že mohlo býti povoleno, vůbec nebyla luštěna a dále přehlíží, že nemůže vůbec býti o tom sporu, že mezi stranami došlo ku právnímu jednání v listině osvědčenému, jež podléhá zpoplatnění podle saz. pol. 39 c) bb).

V nálezu ze 17. X. 1934, č. 17.787/34, uvažuje soud o otázce dělení společenského jmění při disoluci akciové společnosti a vyslovuje tu vzhledem k ustanovení

§ *8 zák. 74/1901 ř. z.:* Na mimořádné valné hromadě firmy L. byla usnesena likvidace této společnosti k 31. XII. 1925 s tím, že jmění bude rozděleno mezi společníky O. H. a R. H. jako jediné dva akcionáře podle poměru jich akcií. Podle protokolu usneseno mimo jiné, že společník O. H. obdrží tovární budovu v K. s tím, že vlastnické právo pro něho se vloží do pozemkových knih na základě vkladního prohlášení, které bude později vyhotoveno. Když bylo prohlášení likvidátorem společnosti F. A. vydáno, byl vyměřen z hodnoty převzatých nemovitostí převodní poplatek. Rekurs, domáhající se zrušení předpisu toho z důvodu, že se jedná o fysické rozdělení jmění, jsoucího ve spoluvlastnictví společníků, tudíž o dílčí smlouvu podle § 8 zák. 74/1901 ř. z., která za daného stavu věci nepodléhá vůbec poplatku, byl naříkaným rozhodnutím zamítnut. O stížnosti uvažuje soud:

Podle ustáleného názoru theorie i prakse (Randa, Ehrenzweig, Staub-Pisko) jest společnost akciová osobou právnickou. Právnická osoba vzniká tím, že se více fysických osob sdruží za tím účelem, aby sdružení takto vzniklé bylo jako zvláštní pomyslný subjekt nositelem práv a závazků. Fysické osoby však, jejichž sdružovací vůlí vznikla právnická osoba, jsou členy sdružení, jimiž a jejichž vůlí právnická osoba exi-

stuje. Tito členové nejsou tedy nositeli práv a závazků sdružení, mají však vůči sdružení práva a povinnosti.

Tyto povinnosti jsou při akciové společnosti podle zdejšího práva vyčerpány složením vkladu (čl. 219. všeob. zák. obch.). Povaha práv akcionářů plyne však z toho, že akciová společnost jako každá jiná osoba právnická existuje jen svými členy a pro ně. Akciová společnost existuje jen svými členy; jest subjektem pomyslným, nemá ve skutečnosti vlastní vůle a nemůže sama určovati své osudy. Její osud musí býti určován právně způsobilými osobami. Její členové mají tudíž společenská práva, práva ovládati, říditi a určovati osudy společnosti a společná práva na správu. Akciová společnost existuje dále jen pro své členy: není sama účelem; plodů jejího právního života má se dostati jejím členům. Ti mají proto vůči společnosti nárok na majetková plnění.

Společná práva členů akciové společnosti na správu vymezuje čl. 224 všeob. zák. obch. Práva vůči společnosti na majetková plnění jsou nároky obligační, jež se od jiných obligačních práv liší jen svým původem: členstvím v akciové společnosti. Tato práva normuje zákon v čl. 216. všeob. zák. obch., činí tak však podle ustáleného názoru theorie i prakse zcela nejasně (Staub-Pisko čl. 216. — § 1.: Viktor Ring, Willenbücher a j.). Uvedená norma praví ve svém 1. odst.: »Každý akcionář má poměrný podíl na jmění společnosti.« Tato dikce není správná a obchodní zákon říše německé ji proto již vypustil. Jmění akciové společnosti jest výhradným majetkem právnické osoby (čl. 213. všeob. zák. obch.). Podíl na jmění společnosti, tudíž spoluvlastnictví akcionáře k němu, není proto myslitelno. Práva akcionářů vůči společnosti jsou svojí povahou — jak již řečeno — výlučně obligační, a to nejen za trvání společnosti, nýbrž i po jejím zrušení. Za trvání společnosti jest tu jen nárok na podíl na zisku (čl. 216. všeob. zák. obch., odst. 2.), výjimečně na úroky (čl. 217., odst. 2.); po jejím zrušení na likvidační kvotu (čl. 245. všeob. zák. obch.). Též nejsou hmotné nároky akcionáře vůči společnosti vždy poměrné, t. j. odpovídající poměru jmenovité hodnoty akcie k základnímu kapitálu, ježto existují i různá práva přednostní.

Nejsou-li však akcionáři spoluvlastníky jmění akciové společnosti, nemůže býti ani mezi ně společenské jmění rozděleno jako mezi spoluvlastníky a jest proto užití předpisu § 8 zák. čís. 74/1901 již proto zásadně vyloučeno, neboť, činí-li tento předpis osvobození od poplatku odvislým od předpokladu, že se dělí věci neb celé jmění mezi spoluvlastníky a že každý z podílníků obdrží jen tolik, co odpovídá jeho podílu na věci neb na jmění, nelze pochybovati o tom, že slovem »podílník« rozumí se právě »spoluvlastník«. — Právem odepřel tudíž žalovaný úřad pohlížeti na právní jednání, osvědčené protokolem úvodem zmíněným, jako na fysické dělení společ-

ného jmění mezi spoluvlastníky a správně posoudil získání nemovitostí, o něž jde, stěžovatelem jako majetkový převod se subjektu od stěžovatele odlišného na tohoto. — Neodporuje proto naříkané rozhodnutí zákonu.

Otázkou významu ocenění předmětu sporu na rozsudečné obírá se nález ze 7. IX. 1934, č. 7013/31. K

§ *14, odst. 1., cís. nař. 279/1915 ř. z.* Stěžovatelka domáhala se žalobou, aby bylo uznáno právem, že nárok na vydání 1600 kusů akcií à 1000 Kč nom. cukrovaru v O., který byl exekučně zabaven, příslušel již v době zabavení a přísluší dosud žalobkyni a žalovaná je to povinna uznati a od exekuce ustoupiti. Předmět sporu oceněn v žalobě na 310.000 Kč. Exekuce, o níž žaloba jedná, povolena byla k vydobytí pohledávky 2,000.000 Kč s přísl. Rozsudkem I. stolice bylo žalobě vyhověno, rozsudkem II. instance byla žaloba zamítnuta. V řízení správním byl základ poplatku z těchto rozsudků stanoven vždy částkou 2,000.000 Kč. Ke stížnostem proti tomu vyslovuje soud:

Naříkaná rozhodnutí opírají se o právní názor, že šlo o žalobu vylučovací podle § 37 ex. ř.; tu podle § 14, odst. 1., cís. nař. ze dne 15. září 1915, čís. 279 ř. z., ve spojení s § 57 jur. n. jest základem rozsudečného hodnota pohledávky, pro kterou se vede exekuce anebo nižší hodnota zástavy. Zde činí pohledávka, pro niž vedena byla exekuce, 2,000.000 Kč, kdežto zástava, t. j. nárok na vydání akcií nom. 1,600.000 Kč není oceněn a je proto základem uvedená hodnota pohledávky.

Stížnost přiznává správnost názoru žalovaného úřadu o právní povaze podané žaloby, tvrdí však, že jest to širší povahou žaloby určovací a že nárok na vydání akcií nepředstavuje ještě nikterak zástavní právo na těchto akciích a toto nebylo žalobou uplatňováno. Nemělo proto býti použito předpisu § 57 j. n., ale mělo býti přihlíženo k ocenění hodnoty sporu, již uvedla žaloba.

K této námitce budiž uvedeno:

Ustanovení § 14, odst. 1., cit. cís. nařízení čís. 279/1915 vyslovuje jako zásadu, že při určování poplatkového základu vycházeti jest z hodnoty předmětu sporu podle předpisů §§ 54—60 j. n. — pokud odstavec 2. a 3. nemá jiného ustanovení — a to i tehdy, když udání hodnoty předmětu sporu jest bez významu pro soudní příslušnost nebo řízení. Při tom v druhé větě zdůrazňuje, co vlastně plyne již z prvé věty, že jest i jednostranné žalobcovo ocenění předmětu sporu, o jakém mluví § 56, odst. 2., a § 59 j. n., pro otázku poplatkovou rozhodné.

Jest proto, pokud není zde odchylné normy práva poplatkového, otázku předmětu sporu a jeho hodnoty výlučně posuzovati podle cit. ustanovení jurisdikční normy.

Podle § 56, odst. 2., jur. n. ve všech případech, v nichž jest

hodnota předmětu sporu nikoliv v peněžité sumě záležejícího, důležita pro určení příslušnosti, má žalobce udati tuto hodnotu v žalobě. To platí zejména také v žalobách určovacích.

Ve sporu, o který jde, nezáležel jeho předmět v peněžité sumě a proto, ať šlo o žalobu na plnění či určovací, měl žalobce právě uvedenou povinnost. Nebylo proto vůbec zapotřebí, aby se nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda lze žalobu vylučovací zařaditi do skupiny žalob určovacích.

Podle § 14, odst. 1., cit. čís. nař. jest zmíněné udání žaloby rozhodným pro ocenění předmětu sporu s hlediska poplatkového, i když nemá významu pro určení soudní příslušnosti.

Jest tedy podle výslovného předpisu právě citovaného otázka určení poplatkové základny pro žaloby vylučovací upravena předpisem § 56, odst. 2., prvé věty j. n.

Tím již v podstatě je vyvrácen názor naříkaných rozhodnutí, který, opřev se o stanovisko hájené v uváděném rozhodnutí býv. rak. správního soudu ze dne 19. října 1909, čís. 9172 Budw. P 7119 — ač toto rozhodnutí vyšlo z odlišného právního stavu podle § 10 čís. nař. ze dne 26. prosince 1897, čís. 305 ř. z. — tím převzal také názor tohoto rozhodnutí, že lze analogicky použíti předpisu § 57 j. n. Nelze zajisté sahati k analogii, kde případ positivním právem je upraven.

Že by skutečně mohlo jíti jen o analogické použití, plyne z obsahu citovaného ustanovení, ježto týká se jen sporů, jichž předmětem je zajištění nějaké pohledávky nebo zástavní právo. Předmětem podle uvedených předpisů soudního řízení jest vlastní předmět žaloby, tedy předmět přímý, nikoliv předmět nepřímý, jakým by bylo při žalobě, domáhající se nepřípustnosti exekuce, zástavní právo, jehož bylo podle § 325 ex. ř. na základě uvedené exekuce vymáhajícím věřitelem nabyto.

Ježto naříkaná rozhodnutí v důsledku nesprávného právního názoru použila předpisu § 57 j. n. a nepřihlédla k ocenění předmětu sporu, jež žalobkyně v žalobě nesporně uvedla jen z tohoto důvodu, bylo je zrušiti podle § 7 zák. o správ. soudě.

Pokud přichází v řízení správním v úvahu **právo chudých**, judikuje soud v nálezu ze 7. IX. 1934, č. 2287/32.

Stěžovatel podal jako poručník nezl. J. K. žádost o povolení změny jména, v níž bylo též na základě vysvědčení chudoby žádáno o povolení práva chudých pro ni a řízení zejména ve příčině dávky za úřední výkony. Ke stížnosti proti vyměření kolku a pokuty z této žádosti vyslovuje soud: Stížnost namítá, že podání bylo od poplatku osvobozeno v důsledku návrhu na udělení práva chudých a vůči stanovisku naříkaného rozhodnutí tvrdí, že instituce práva chudých, a to ve příčině poplatků, platí také ve správním řízení.

Positivní normu o právu chudých v řízení správním obsahuje ustanovení § 130 vlád. naříz. ze dne 13. ledna 1928, čís.

8 Sb. Podle této úpravy vztahuje se zásadně na náklady řízení vytčené v § 127 cit. vlád. naříz., mezi nimiž ovšem kolky a poplatky z podání uvedeny nejsou.

V důsledku toho správně vyvodilo naříkané rozhodnutí, že nelze se ve příčině předepsaného poplatku dovolávati osvobození z důvodu práva chudých a jest stížnost, opak hájící, bezdůvodnou.

Otázkou platnosti cenové dohody při stanovení základu daně dědické obírá se soud v nálezu z 10. X. 1934, č. 17.735/34, kde vyslovuje k

§ *54 popl. zák.:* Stěžovatelka uvedla v pozůstalostním výkaze pojistku určitou hodnotou, kterou jí pojal úřad do základu dědických dávek. Když pak stěžovatelka oznámila, že na pojistku bylo vyplaceno později daleko více, než očekávala, byly z této vyšší částky pojaté do hodnoty aktiv pozůstalostních předepsány dodatečné dědické dávky. Ke stížnosti proti tomuto předpisu uvažuje soud:

Žalovaný úřad vycházel z toho, že úřad vyměřovací při původním vyměřování daně předpokládal, že na pojistku v pozůstalostních aktivech uvedenou nebude vyplaceno více, než kolik činila její přiznaná hodnota, a že proto vyšší částka na pojistku tu vyplacená je jměním dodatečně najevo vyšlým a vyslovuje, že proto byl úřad oprávněn daň dodatečně předepsati a že se nelze dovolávati ustanovení § 54 popl. zák. o cenové dohodě.

Strana naproti tomu namítala v řízení správním, že jde o cenovou dohodu podle § 54 popl. zákona, jelikož byla přiznaná hodnota úřadem bez námitek přijata a že není dán jediný případ, kdy zákon dovoluje předepsati dodatečně daň dědickou z vyšší hodnoty věci, což je přípustno jen, byla-li věc zcizena do dvou let od nápadu za cenu o čtvrtinu vyšší, než činila hodnota, zdaněná původně.

Stížnost, opětujíc v podstatě tyto námitky, vytýká, že žalovaný úřad nemohl na základě okolnosti, že na pojistku bylo vyplaceno více, než při původním měření daně očekával, měřiti dodatečně dědickou daň.

Stížnosti dlužno přisvědčiti. Stěžovatelka uvedla — jak žalovaný úřad ani nepopírá — pojistku již v seznamu pozůstalostního jmění a ocenila ji určitou hodnotou. Bylo proto právem vyměřovacího úřadu, měl-li nějaké pochybnosti o správnosti hodnoty té, aby zavedl řízení stran ocenění této složky aktiv pozůstalostních. Neučinil-li tak, nýbrž spokojil-li se cenou, kterou stěžovatelka v pozůstalostním výkaze uvedla, pak nutno uznati, jak právem uvádí stížnost, že došlo k cenové dohodě ve smyslu ust. § 54 popl. zák. Že se předpoklad, za kterého strany na cenovou dohodu přistoupily, později objevil nesprávným, jest kromě případů v § 23 zák. č. 337/1921 Sb. uvedených,

jak nejvyšší správní soud ustáleně judikuje (viz na př. Boh. F 3126), nerozhodné pro otázku platnosti dohody té. Ale pak nemohl žalovaný úřad — který ani netvrdí, že by tu šlo o případ v cit. § 23 uvedený — právem vysloviti, že bylo možno předepsati dodatek na dědických dávkách z důvodu, že předpoklad, za něhož vyměřovací úřad přijal stranou uvedené ocenění pojistky, objevil se nesprávným a že proto jde tu o jmění dodatečně najevo vyšlé, a odporuje proto naříkané rozhodnutí, pokud potvrdilo předpis dodatku na dani dědické, zákonu.

Dr. Hromada.

LITERÁRNÍ ZPRÁVY

Dr. Jaromír Sedláček: **Vlastnické právo.** V Praze 1935, nákladem Právnického knihkupectví a nakladatelství, stran 426, cena váz. polokož. Kč 60·—.

Jako příspěvek k oslavě Randova jubilea v roce 1934 vydává profesor Sedláček z brněnské university komentář předpisů práva občanského, jednajících o právu vlastnickém, v němž má býti dnešní právní praksi přiblíženo vše, co z díla Randova je dosud v tomto právním úseku životné. Komentář obsahuje především rozbor §§ 353 až 446 obč. zákona jako hlavní část a ve dvou dodatcích pak zpracování předpisů o nabytí vlastnictví vydržením a předpisů XVI. hlavy obč. zákona o společenství vlastnictví a jiných práv (§§ 825—858). U každého paragrafu uvádí autor vedle českého znění též autentický text německý a příslušný text čsl. osnovy obč. zákona, jakož i právní prameny, což bude zajisté uvítáno zejména teoretiky. Potom následuje velmi obsáhlá judikatura a literatura a konečně podrobný výklad autorův, jenž tvoří jádro celé práce. Spis je doplněn rejstříkem právních pramenů a věcným rejstříkem. Je to zatím nejpodrobnější výklad předpisů o vlastnickém právu v naší literatuře, podaný ve formě komentáře, a nelze proto pochybovati o tom, že bude velmi používán praksí i teorií a oceněn jak pro bohatství sebraného materiálu, tak i pronikavý rozbor právních norem.

Kubeš.

Dr. Jan Fröhlich: **Zákon o soukromých zaměstnancích.** V novém sborníku pro čsl. zákonodárství a judikaturu, v »Právu československém«, vyšel (jako jeho 15. číslo I. ročníku, str. 793—1030)) z pera docenta obchodního práva na Karlově universitě, Dr. Fröhlicha, komentář zákona ze dne 11. VII. 1934 č. 154 Sb. z. a n. o pracovním poměru soukromých úředníků, obchodních pomocníků a jiných zaměstnanců v podobném postavení. Jím dochází tato důležitá právní materie, v poslední době již několikráte zpracovaná (zejména ve výtečných komentářích Dr. Hermanna-Otavského a Dr. Srba, a sekč. šéfa Hartmanna), nového výkladu v podání stručnějším, ale neméně výstižném.

dbají uložených povinností, může soud uložiti pouze pořádkový trest podle § 87 zák. č. 70/73 ř. z. — Rekursní soud povolil exekuci (a současně i zajišťovací opatření podle § 50, odst. 3. zák. č. 100/31 Sb. z. a n.) a uvedl v odůvodnění svého rozhodnutí:

»I. Sporná otázka týká se toliko přípustnosti exekuce podle § 50 zák. č. 100/31 Sb. z. a n.

Pro vyřizování věcí firemních platí ustanovení řízení nesporného podle zák. č. 100/31 Sb. z. a n., § 15 uvoz. z. k obch. z. a § 7 min. nař. č. 71/73 ř. z., tedy také § 50 zák. č. 100/31 Sb. z. a n., podle jehož odstavce 6. proti účastníkům, kteří se nepodrobí rozhodnutí soudu, sluší použíti donucovacích opatření podle exek. řádu nebo jiných vhodných prostředků.

Rekursní soud nesdílí názor I. soudu, že soud neuposlechnutí opatření může stíhati toliko podle § 87 zák. č. 70/73 ř. z. uložením pokuty. Toto ust. zák. vztahuje se toliko na případy tam vyjmenované.

V tomto případě nejde o takové porušení předpisů, nýbrž o odepření podrobení se rozhodnutí soudu ohledně vydání účetních knih, které lze exekučně provésti.

Prvý soud neprávem návrhu na povolení exekuce odebráním listin a spisů nevyhověl a bylo proto odůvodněné stížnosti vyhověno a změnou napadeného usnesení exekuce podle návrhu povolena.

II. Podle ust. § 50, odst. 3. cit zák. soud rekursní může před rozhodnutím o rekursu nařídíti vhodná zajišťovací opatření.

Družstvo nezbytně potřebuje k vedení svých záležitostí veškerých listin a spisů družstva, které bývalí funkcionáři družstva odpírají mu vydati, a bez nich by na své existenci bylo ohroženo, je také odůvodněna obava, že účetní knihy nejsou správně vedeny, což patrno z toho, že odpírá se jich vydání.

Bez pomůcek těchto vedení záležitostí družstva a pokladny je nemožno a proto k uvarování následků nutno uvedené zajišťovací opatření odebráním listin a spisů nařídíti.

Proti tomuto zajišťovacímu opatření není opravného prostředku (§ 50, odst. 4. nesp. zák.).«

(Usnesení z 5. V. 1934 — R IV 367/34.) Dr. Zavřel.

Z finanční judikatury nejv. spr. soudu.

(Dokončení.)

V otázkách řízení podle zák. o př. d. dlužno upozorniti předem na nález z 4. V. 1934 č. 5726/34, obírající se otázkou kontumace v případě sporu o daňovou povinnost.

§ *309, odst. 1.* Stěžovatelka podala přiznání k dani činžovní teprve na výzvy úřadu vyměřovacího po uplynutí lhůty stanovené v § 307, odst. 1., č. 2 a v přiznáních uvedla, že příslušné budovy činžovní dani nepodléhají, jsouce bezplatně přenechány městským lesním. Proti stěžovatelce byly v řízení správním použity kontumační následky § 309. Ke stížnosti uvážil soud: Stěžovatelka nepodala přiznání v zákonné lhůtě, učinivši tak teprve na výzvu úřadu, majíc za to, že tu není povinnosti k dani činžovní a tudíž povinnosti k podání přiznání vzhledem k tomu, že jde o budovy v místech dani činžovní zcela nepodrobených, a že podle jejího názoru tu není pronájmu ve smyslu § 143, odst. 1., lit. b) zák. o př. d. jako předpokladu daňové povinnosti. Za tohoto stavu věci byl žalovaný úřad povinen zabývati se v nařikaných rozhodnutích meritorně nejprve otázkou daňové povinnosti a byl-li by zaujal k otázce té stanovisko kladné měl vysloviti, na základě kterých skutkových a právních okolností dospěl k závěru, že tu jest, přes opačné tvrzení stěžovatelčino dána povinnost k dani činžovní a tudíž i povinnost podati přiznání ve smyslu § 307, odst. 1. a teprve potom mohl uvážiti, má-li pro opožděné podání přiznání použíti kontumačních následků podle ustanovení odst. 1. § 309. Okolnost, že strana nepodala přiznání k dani činžovní, nezprošťovala tudíž žalovaný úřad povinnosti, aby meritorně vyřídil otázku daňové povinnosti, tvrdila-li strana, že její budovy nepodléhají dani činžovní, nýbrž dani třídní.

V nálezu z 23. III. 1934 č. 5957/34 přistupuje soud k výkladu ustanovení

§ *327, odst. 1.* Proti stěžovatelům bylo v řízení správním použito kontumačních následků § 325. Námitku stížnosti, že bylo porušeno ustanovení § 327, prohlašuje soud za bezdůvodnou, poněvadž žalovaná komise neopřela svůj odhad o konkretní vnější známky. Neboť pokud má na mysli ustanovení § 327, odst. 3., žalovaný úřad tohoto ustanovení nepoužil a pokud by poukazovala na § 327, odst. 1., nemohou stěžovatelé z tohoto ustanovení dovozovat nějaké porušení konkretních subjektivních práv, ježto ustanovení to určuje pouze methodu výpočtu daňového základu.

Znění § 334, odst. 4. stran vyměřování dodatků u daní ukládaných komisí, vzbuzuje v praxi stále určité rozpaky a tvoří předmět sporů. K aplikaci tohoto ustanovení vysluje soud v nálezu z 26. V. 1934 č. 891/32:

§ *334, odst. 4.* Žalovaný úřad zamítaje stěžovatelovo odvolání proti dani důchodové za rok 1927 — v němž se stěžovatel domáhal vyloučení částky 43.355 Kč z daňového základu — vyslovil: Zamítáme odvolání a spisy vracíme I. sto-

lici na základě ustanovení § 334, odst. 4. s nařízením, aby uložila příslušný dodatek. V odůvodnění vypočetla daňový základ výše než stanovila ukládací komise a vyslovila, že daňová sazba činí 20.580 Kč, v prvé stolici bylo předepsáno jen 6404 Kč; poněvadž se odvolal jen poplatník, může dodatek předepsati jen daňová komise. Ke stížnosti vyslovuje tu soud: Z naříkaného rozhodnutí nelze zcela bezpečně seznati, zdali obsahuje vskutku meritorní výrok o zamítnutí odvolání. Žalovaný úřad uvedl sice v úvodě rozhodnutí toho, že odvolání zamítá, což by nasvědčovalo tomu, že jednal meritorně o tomto odvolání, a že je zamítl, a to i do oné části, v níž se domáhalo vyloučení částky 43.355 Kč z daňového základu. Leč v další části naříkaného rozhodnutí se uvádí, že se spisy vracejí vyměřovacímu úřadu, aby předepsal přiměřený dodatek, poněvadž odvolací komise shledala, že poplatník měl příjem vyšší, než jaký stanovila daňová komise, takže i při vyloučení v odvolání uplatňované částky 43.355 Kč z daňové základny je třeba uloženou daň zvýšiti. Z této části naříkaného rozhodnutí bylo by lze souditi, že žalovaný úřad vyhověl odvolání, pokud se domáhalo vyloučení uvedené částky z daňového základu, že však shledal, že jest zde i přes důvodnost této části odvolání dán podklad pro předpis dodatku, ježto příjem z jiných pramenů byl úřadem I. stolice stanoven příliš nízko. Vzhledem k této nejasnosti dospívá soud k zrušení rozhodnutí podle § 6 zák. o spr. s. konstatuje, že naříkané rozhodnutí je jasné pouze v tom směru, že žalovaný úřad vrátil spisy vyměřovacímu úřadu za účelem vyměření dodatku (§ 334, odst. 4.) a že tato část naříkaného rozhodnutí není ovšem judikátním výrokem ve smyslu § 2 zák. o s. s., nýbrž jen procesním opatřením směřujícím k event. předpisu dodatku (srv. Boh. F 6749 a 6609). Dále vyslovuje soud, že i kdyby bylo lze naříkané rozhodnutí vyložiti tak, že obsahuje skutečně též výrok o zamítnutí odvolání, trpělo by další podstatnou vadou, ježto by z něho nebylo zřejmo, z jakého důvodu žalovaný úřad odvolání zamítl. Měl-li snad žalovaný úřad za to, že může odvolání zamítnouti již a jedině proto, že podle jeho mínění nutno poplatníku předepsati dodatek, bylo by naříkané rozhodnutí nezákonné stejně, jako by bylo naříkané rozhodnutí nezákonné, kdyby snad byl žalovaný úřad vycházel z právního názoru, že musí vždy, když vrací spisy vyměřovacímu úřadu k předpisu dodatku, zamítnouti odvolání jedině proto, že má býti předepsán dodatek (srv. Boh. F 6749).

Poněkud odchylné stanovisko v analogické situaci plyne z nálezu z 20. IV. 1934 č. 7929/34.

§ *334, odst. 4.* V případě tom zamítl žalovaný úřad rovněž odvolání a vrátil spisy I. stolici k uložení dodatku. V odůvodnění vyslovuje úřad, jak stanoví jednotlivé složky daňo-

vého základu, konstatuje, kolik činí čistý příjem a vyslovuje: Protože daň důchodová připadající na tento příjem je vyšší než daň, kterou uložila první stolice a protože odvolání podal jen poplatník, nemůžeme sami předepsati dodatek příslušný vzhledem k tomu, že § 334, odst. 4. určuje v tomto případě k předpisu první stolici, z jejíhož rozhodnutí má poplatník možnost podati odvolání. Ke stížnosti v tomto případě vyslovil soud, předesílaje obšírný výklad ust. § 334, odst. 4. v mezích zásad, vyslovených nálezem Boh. F 6749: Na odvolání poplatníkovo, setrvávající na odpočtu výdajových položek, jak v přiznání byly uplatněny, vyslovila žalovaná odvolací komise, že se odvolání zamítá a spisy vrací I. stolici k uložení dodatku, zároveň však v důvodech svého rozhodnutí již přímo stanovila (arg. slova: »stanovíme«, »připočítáváme« a »činí příjem«) sporný příjem i celkový poplatný příjem vyššími částkami než I. stolice, při čemž pokud o sporné srážkové (výdajové) položky, nepotvrdila výrok I. stolice stran paušálního vyloučení onerosní kvoty dotčeného příjmu, nýbrž zaujala nové, zcela odchylné stanovisko, že určité položky v nařikaném rozhodnutí uvedené, jak je poplatník v přiznání, resp. odvolání uplatnil, vůbec tedy zásadně podle cit. zákonných předpisů nejsou odčitatelny, kdežto ostatní položky jsou zcela odpočitatelny. Obsahuje tedy nařikané rozhodnutí již judikátní výrok o opravě příjmu poplatníkova nad výši, stanovenou daňovou komisí I. stolice, tedy v neprospěch odvolovatelův a zároveň výrok o zamítnutí odvolání co do položek vznesených odvoláním na spor. Ale tento postup žalované komise při rozhodování o odvolání poplatníkově jest v rozporu s ustanovením § 334, odst. 4.

Odvolal-li se totiž pouze poplatník z předpisu daně komisí daňovou, nebyla odvolací komise oprávněna judikátně rozhodovati jak o výši sporného příjmu ze služebního poměru, tak o výši celkového poplatného příjmu odvolavatelova přímým jeho stanovením vyšší částkou než I. stolice, nýbrž dospěla-li k názoru, že základ daně má se v neprospěch poplatníkův změniti, měla s uvedením důvodů, jak k tomuto úsudku došla, spisy vrátiti I. stolici k uložení přiměřeného dodatku. K zamítnutí odvolání neměla pak komise za daného stavu věci podkladu, když šlo jedině o položky, pro jichž zásadní neuznání dospěla právě odvolací komise k úsudku, že základ daně má činiti více, než jak byl stanoven I. stolicí a otázka zásadní neodčitatelnosti těchto položek — I. stolicí, ještě vůbec neluštěná — měla býti řešena úřadem I. stolice při ukládání dodatku daně ve smyslu § 334, odst. 4.

V případě nálezu z 28. VI. 1934 č. 12.443/34, jímž řešena opět otázka

§ *334, odst. 4.*, zamítl žalovaný úřad odvolání stěžovatelovo

proti dani důchodové a zároveň vrátil spisy vyměřovacímu úřadu podle § 334, odst. 4. za účelem předepsání dodatku. V odůvodnění vyslovil úřad, že poplatník nevyhověl určité výzvě, že se proto použije kontumačních následků § 325, odst. 1. Podle znaleckého dobrozdání docílil čistého zisku 40.000 Kč. Následkem toho odvolací komise shledala, že příjem z podniku byl stanoven nízko, a že je ho třeba ještě zvýšiti. Jak je patrno z naříkaného rozhodnutí, obsahuje toto dva výroky. Prvým výrokem zamítl totiž žalovaný úřad odvolání stěžovatelovo, kterým brojil proti příjmu z podniku, stanovenému částkou 30.000 Kč, v tom směru vyslovil žalovaný úřad, že použil proti stěžovateli kontumačních následků § 325, odst. 1. Druhým výrokem vrátil žalovaný úřad spisy vyměřovacímu úřadu podle § 334, odst. 4. Z toho se nepochybně podává, že jediným judikátním výrokem žalovaného úřadu ve smyslu § 2 zák. o s. s. je výrok prvý, kterým žalovaný úřad o odvolání stěžovatelově do předpisu daně meritorně rozhodoval, kdežto druhý výrok o vrácení spisů k výměru dodatku je jen pouhým procesním opatřením žalovaného úřadu podle § 334, odst. 4., směřujícím k event. předpisu dodatku, tedy není judikátním výrokem ve smyslu § 2 zák. o s. s. (srv. Boh. F 6607 a F 6749).

Pokud jde o nálezy v trestních věcech daňových, zabývá se soud otázkou přičítatelnosti trestného činu v nálezu z 13. VI. 1934 č. 10.173/34.

§ *185* a *186*. V řízení správním byl stěžovatel mimo jiné uznán vinným trestním činem § 186, jehož se dopustil tím, že ve věci důchodové daně svého obchodního společníka M. D. uvedl a potvrdil a se souhlasem podepsal nesprávná data ohledně zdanitelného důchodu. K námitce stížnosti, že stěžovatel byl neprávem uznán vinným tímto trestním činem, vyslovuje soud: Žalovaný úřad svůj výrok, že stěžovatel jest vinným zkrácením daně i ve věci přiznání D. M., založil na zjištění, že stěžovatel podle vyšetřovacího protokolu z 16. V. 1930 prohlásil, že jeho společník D. M. dal na přiznání pouze podpis, na vedení obchodu že jest málo zúčastněn, a že přiznání bylo vyplněno stěžovatelem. Dále v protokolu ze dne 6. VI. 1930 stěžovatel uvedl, že za rok 1928 jak své přiznání, tak přiznání společníka k dani důchodové sám sestavil a podepsal, takže společník při podávání nebyl vůbec zúčastněn. Z tohoto odůvodnění jest patrno, že žalovaný úřad vycházel z právního názoru, že stěžovatele jest pokládati za pachatele trestního činu zkrácení daně i ohledně důchodové daně D. M. proto, že sestavil nesprávné přiznání k dani za tohoto poplatníka a také je za něj podepsal a že má tedy úřad za to, že těmito skutečnostmi jest splněna skutková podstata zmíněného trestního činu. Leč § 185 stanoví, že trestního činu se dopouští, kdo ve věci vlastní daně aneb jako zákonný nebo zmocněný zá-

stupce v přiznání neb oznámení tímto zákonem nařízeném ... něco nesprávně uvede neb vyplní ... Z tohoto znění zákona jest jasně patrno, že proto, aby při podání nesprávného přiznání byla splněna skutková podstata trestního činu § 185, je zapotřebí, aby nesprávné přiznání učinil buď poplatník sám nebo jeho zákonný nebo zmocněný zástupce. Že a z jakého důvodu by byl žalovaný úřad stěžovatele za takovéhoto zástupce D. M. pokládal, z naříkaného rozhodnutí vůbec patrno není, nýbrž výrok jeho založen jest na shora uvedeném právním názoru, který vzhledem k tomu, co právě řečeno, nemá opory v zákoně.

Otázkou předpokladů účinné lítosti a účasti poplatníka na odvolacím řízení obíral se nález z 25. V. 1934 č. 10.808/34.

§ *204* a *224*. Stěžovatel byl v řízení správním uznán vinným trestním činem zkrácení daně důchodové a všeobecné výdělkové. K stížnosti vyslovuje soud mimo jiné:

V odvolání bylo ze skutečnosti, že stěžovatel opravil přiznání k dani z obratu, a že odvolal svá odvolání proti předpisu daně, resp. podal odvolání úmyslně pozdě, vedle nedostatku úmyslnosti vyvozováno, že ježto stěžovatel činů lituje, mělo býti použito § 204 a řízení proto zastaveno. Naříkané rozhodnutí vyslovuje, že ani oprava přiznání k dani z obratu, ani zpětvzetí odvolání nejsou účinnou lítostí ve smyslu cit. předpisu. Stížnost brojí do tohoto názoru jen ve příčině hodnocení zmíněné právě opravy a namítá, že není předepsáno, jakým způsobem má se státi oprava přiznání. Námitka tato, vytýkajíc vadu řízení, je bezdůvodná. Praví ť citovaný předpis § 204, že trestnost zaniká účinnou lítostí, jestliže vinník dříve, než bylo proti němu zavedeno trestní řízení, u příslušného úřadu opraví nebo doplní svoje údaje. Je tedy zapotřebí — pokud je to zde na sporu — aby oprava či doplnění se týkala nesprávného přiznání, tedy aby toto bylo opraveno.

Stížnost uplatňuje též, že stěžovatel nebyl volán k odvolací stolici a touto vyslechnut, ač o to v odvolání žádal. Námitka tato je bezdůvodná. Podle § 224 nepřísluší obviněnému právo účasti v odvolacím řízení, pokud podle § 224, odst. 2. — jako zde — rozhoduje o odvolání finanční úřad II. stolice a nikoliv odvolací senát podle § 224, odst. 1.

Z nálezů ve věci **daně z obratu** obírá se nález z 4. VI. 1934 č. 11.339/34 otázkou zdanění přínosu společenského do veř. obchodní společnosti.

§ *1, odst. 1. zák. 321/21*. Při zřízení veřejné obchodní společnosti vnesl společník L. K. zboží v ceně 1,294.423 Kč a společník P. P. zboží v ceně 375.646 Kč. Z přínosu zboží L. K-m vyměřila berní správa — po odečtení zboží podléhajícího paušalované a 1% dani z obratu — daň z obratu za rok 1922

z částky 989.161 Kč. Naříkaným rozhodnutím vyhověno odvolání potud, že základ daně snížen na polovici. Ke stížnosti vyslovuje soud: Podle odst. 1. § 1 zák. č. 321/1921 — který je v daném případě jedině směrodatný — jsou dani z obratu podrobeny úplatné tuzemské dodávky..., prováděné v jakékoliv samostatné činnosti; podle 2. odst. cit. § 1 nezáleží na tom, byla-li dodávka opravdu uskutečněna anebo platí-li podle zákona za uskutečněnou, byla-li skutečně převedena fysická držba nebo stala-li se dodávka bez skutečného odevzdání fysické držby. Mluví-li zákon o úplatné dodávce, nemá na mysli pouze prodej, nýbrž každé právní jednání, v důsledku jehož určité předměty za úplatu opouštějí vlastnickou sféru subjektu jiného, tedy každé právní jednání, které se stává titulem pro nabytí práva vlastnického. Nej. spr. soud zastává pak ve své stálé judikatuře (srv. Boh. F 1561) stanovisko, že veřejnou obchodní společnost nelze pokládati za osobu právnickou, a že jmění veřejné obchodní společnosti je, pokud jde o poměr společníků mezi sebou, ve spoluvlastnictví těchto společníků. Každý z těchto společníků jest pak spoluvlastníkem společenských věcí takovým podílem, který odpovídá jeho účasti na veřejné obchodní společnosti, tedy jeho vkladu (čl. 106 a 107 obch. zák.). Tím, že v daném případě byly určité předměty - zásoby zboží vneseny do nově zřízené veřejné obchodní společnosti, staly se spoluvlastnictvím obou veřejných společníků této společnosti a bylo tedy zřízením společnosti té přeneseno na druhého veřejného společníka — P. P. — vlastnictví polovice předmětů vnesených do společnosti L. K-m. Šlo zde tedy o dodávku, a to, poněvadž druhý společník P. P. vnesl do téže společnosti rovněž určitý majetkový vklad (svoji zásobu zboží), v němž je spatřovati alespoň částečnou úplatu za to, že byly L. K-m do společnosti vneseny určité předměty, o dodávku úplatnou.

Nález z 9. V. 1934 obírá se otázkou téže daně při disoluci veřejné obchodní společnosti.

§ *2, č. 1. a 2. zák. č. 268/23.* Stěžovateli L. P., který byl společníkem veřejné obchodní společnosti »P. & S.« v Praze, byla z částky 123.520 Kč, která při disoluci provedené ku dni 1. I. 1926... připadla na jeho společenský podíl, předepsána daň z obratu za rok 1926. Naříkaným rozhodnutím byl předpis tento potvrzen. Ke stížnosti vyslovuje soud:

Jestliže podle ujednání osvědčeného smlouvou z 30. VI. 1926 převzal E. S. k 1. I. 1926 veškerá aktiva firmy, stal se tím společník ten vlastníkem celého společenského jmění a jediným majitelem firmy. Smlouvou tou musilo tedy nutně dojíti k právní změně vlastnických poměrů, tedy k rozdělení dosud společného jmění firmy a tedy k převodu práva vlastnického ohledně oné části společného jmění, která dosud patřila stěžo-

vateli. Šlo tu tedy o právní jednání, v důsledku jehož určité předměty oproti úplatě opustily vlastnickou sféru stěžovatelovu a přešly do vlastnické sféry druhého společníka, tedy o právní jednání, které se stává titulem k nabytí práva vlastnického. Okolnost, že vedle daně z obratu byl z disoluce předepsán i poplatek, jest bez významu, ježto poplatek byl předepsán z právního jednání disoluční smlouvou osvědčeného, kdežto daň byla předepsána z převodu souboru věcí a práv uvedených v § 2, pod č. 1. a 2. zák. čís. 268/23. Předpis poplatku dokonce potvrzuje správnost toho, že skutečně k převodu určitých předmětů došlo.

Otázkou zdanění převodu příslušenství obírá se nález z 21. VI. 1934 č. 12.689/34.

§ *2, č. 3.* Kupní smlouvou z 5. XII. 1928 prodal stěžovatel přádelnu v H. Berní správa vyměřujíc stěžovateli daň z obratu za rok 1928 pojala do daňového základu též úplaty sjednané při prodeji továrny za řemeny, lana a provazy, za hodnotu obchodu, přenechání kolekce vzorků a kreseb, ochranné známky, přenechání zákaznictva, informačního archivu a celé organisace exportní a za svolení používati dále firmy. Ke stížnosti, proti naříkanému rozhodnutí, jímž bylo odvolání zamítnuto, vyslovil soud:

Stěžovatel namítal v odvolání, že z uvedených částek kupní ceny byl vyměřen nemovitostní poplatek převodní jako z příslušenství továrny, a že tudíž nelze tytéž majetkové součásti podrobiti dani z obratu. Tvrdil tedy, že uvedené hmotné i nehmotné předměty byly příslušenstvím prodané přádelny. Žalovaný úřad zamítl odvolání s odůvodněním, že částka Kč 1,100.000 byla právem zahrnuta do základu daně z obratu za berní rok 1928 jakožto úplata za dodávku hmotných věcí movitých a práv, které jsou předmětem právního obchodu a že tato dodávka podléhá dani z obratu podle §§ 1 a 2 beze zření k tomu, zda ze smlouvy o ní byl vyměřen poplatek a v jaké výši. Otázkou, zda jde o příslušenství prodané nemovitosti, jak tvrdil stěžovatel v odvolání, se žalovaný úřad nezabýval. Vzhledem k ustanovení § 2, č. 3. zákona o d. z obratu nemůže býto pochybno, že by úplata 1,100.000 Kč, kdyby toto tvrzení stěžovatelovo se ukázalo správným, nemohla býti pojata do základu pro vyměření daně z obratu.

V záležitostech **poplatkových** jest především pro obor poplatků převodních upozorniti na nález z 1. VI. 1934 č. 11.137.

§ *54 zák. č. 43/1928.* Stěžovatelka prodala řadu pozemkových parcel s domy na pozemcích těch postavenými. Z převodů těch byly stěžovatelce předepsány převodní poplatky z částek vypadajících podle provedeného šetření z ujednaných kupních cen na nezastavěné plochy příslušných pozemkových

parcel, ostatně bylo převodům těm osvobození podle § 54 zák. č. 43 z r. 1928 přiznáno. Rozhoduje o otázce, zda úřad právem odepřel osvobození co do poplatků, jež připadaly na ony částky ujednaných kupních cen, které uznal za kupní ceny nezastavěných částí příslušných pozemkových parcel, vyslovuje soud:

Po této stránce dlužno zásadně přisvědčiti stanovisku žalovaného úřadu, že podle doslovu citovaných zákonných předpisů přiznává se poplatkové osvobození pouze převodům staveb a že tedy výhodu tu — ježto předpis tento jako výjimku ze zásadní všeobecné poplatnosti převodů nemovitostí nutno vykládati striktně — nelze rozšiřovati i na převody pozemků, byť i současně s dotyčnou stavbou převedených. Leč stavbou podle tohoto zákona nelze rozuměti jedině a pouze výstavbu (superficies) na určitém základu, nýbrž i onu část pozemku, na němž výstavba jest provedena, tvořící součást stavebního objektu, a to i část nezastavěnou, která podle povahy věci nebo podle zvláštních předpisů stavebních, zdravotně-policejních a pod. je pro stavební objekt nezbytna, na př. jako dvorek, vjezd, vchod a jiné nezastavitelné prostranství (srv. Boh. F 5671). Naproti tomu taková část pozemku, jehož nebylo pro dům stavebně využito, nýbrž ze kterého byla při domě zřízena samostatná pozemková parcela od stavební parcely odlišná, není součástí stavebního objektu a není při převodu — byť i provedeném současně s domem — účastna výhody zákonem pro převod za stavby normované.

Z judikátů ve věci **daně z obohacení** obírá se soud v nálezu z 22. VI. 1934 č. 5666/32 otázkou zpoplatnění remuneratorního daru.

§ *3 zák. č. 31/20.* Stěžovatelka, byvši slyšena dne 15. I. 1931 podle § 16 zák. č. 74/1901 ř. z. u okresního soudu v O., udala pod přísahou, že jí M. R., zemřelý dne 15. II. 1928, odevzdal do vlastnictví v roce 1924 neb 1925 cenné papíry v nominální ceně 30.000 Kč, jako odměnu za služby konané mu po 30 let. Stěžovatelka je tchýní zemřelého M. R. O stížnosti proti předpisu daně darovací uvážil soud mimo jiné:

Jde nepopřeně o remuneratorní dar podle § 31, č. 2. cís. nař. č. 278/15 ř. z., tudíž o věnování, které je podle § 31 cit. nař. posuzovati co do poplatkové povinnosti jako dar. Podle stálé judikatury n. s. s. mohou takováto věnování býti zpoplatněna jen za předpokladu listinného osvědčení, ježto ustanovení dodatku k § 3 zák. č. 31/20 Sb., ponechané § 2 zák. č. 337/21 v platnosti, že při darech movitých věcí je poplatnost nezávislá na sepsání listiny, neplatí na takováto právní jednání, která je jako dary posuzovati (viz Boh. F 6137). Je-li remuneratorní dar označen naříkaným rozhodnutím jako skutečný dar a odepřelo-li naříkané rozhodnutí, podrobujíc dar

darovací dani podle dodatku k § 3 zák. č. 31/20, tomuto daru povahu fiktivního věnování, přehlíží, že podle výslovného znění ustanovení § 31 cís. nař. č. 278/1915 ř. z., zachovávaného zákony č. 31/20 a 337/21, jest posuzovati co do poplatkové povinnosti i věnování uvedená v § 31 cís. nař. 278/15 ř. z., tedy i remuneratorní dar (§ 31/2 cit. nař.) jako dary, a že tedy dodatek k § 3 zák. č. 31/20 ponechaný § 2 zák. č. 337/21 v platnosti, který podrobuje dary movitých věcí poplatku, i když nebyla sepsána o daru listina, neplatí pro věnování, která, ač nejsou podle cís. nař. č. 278/1915 ř. z. dary, jest podle tohoto nařízení, ponechaného shora uvedeným zákonem v platnosti, posuzovati jako dary. Právní názor žalovaného úřadu, že i věnování, zmíněné v § 31/2 cit. nař., podléhá darovacímu poplatku, i když o něm nebyla zřízena listina, je tedy právně mylný.

S hlediska **řízení před správními úřady** jest upozorniti na nález z 16. VI. 1934 č. 12.017/34.

Naříkaným rozhodnutím bylo odmítnuto odvolání některých z více stěžovatelů pro nedostatek legitimace, a to proto, že stěžovatelé ti nejsou podepsáni na advokátní plné moci, přiložené k tomuto odvolání. Stížnosti na rozhodnutí to dal soud místa, při čemž vyslovil: Není-li v určité materii právního předpisu, že zmocněnec (právní zástupce) vystupující jménem strany, jest povinen vykázati se hned při prvém kroku procesním písemnou plnou mocí svého zmocnitele, není nedostatek formálního průkazu jeho zmocnění ještě dostatečným důvodem, aby úřad podání bez všeho odmítl, ale v takovémto případě musí poskytnouti straně možnost, aby zmocnění osoby, která v jejím zastoupení jedná, dodatečně prokázala; neboť nelze připustiti, aby pro snadno odstranitelný poklesek formální trpěla práva stran (viz. Boh. A 4215). Této zásady nutno je použíti i na daný případ, neboť pro obor daně dědické není zákonného předpisu, který by nařizoval nějaký jiný postup pro případ, když advokát podá odvolání ve věci této daně jménem strany, aniž by předložením plné moci, podepsané stranou, kterou zastupuje, vykázal, že ho strana co svého právního zástupce zmocnila k podání odvolání (srv. Boh. F 6230).

Nálezem z 1. VI. 1934 č. 10.876/34 luští soud situaci, kde obě strany vycházejí z neplatné normy.

V daném případě je na sporu otázka, zda žalovaný úřad právem ponechal v základech převodního poplatku ve smyslu § 44 zák. čl. XI/1918 částku 78.000 Kč jako nejmenší zákonnou hodnotu převedeného domu. N. s. s., maje řešiti tuto otázku, musil v prvé řadě přihlédnouti k tomu, zda ustanovení § 44 zák. čl. XI/1918, pokud jedná o minimální hodnotě

u domů podrobených domovní dani činžovní, bylo v době pro daný případ rozhodné platnou normou, a to z povinnosti úřední přes to, že stěžovatel námitku tohoto obsahu ani ve stížnosti, ani v řízení správním nerelevoval, neboť — jak vyslovil tento soud v nálezu Boh. F 5682 — poplatník nemůže submitovati na použití normy, která v rozhodné době neplatila a vázati tak n. s. soud, aby ho v tom následoval, kdyžtě jurisdikčním úkolem tohoto soudu jest, aby zkoumal zákonitost rozhodnutí a opatření úřadů správních a základním předpokladem pro splnění tohoto úkolu jest, aby případ, o který jde, byl rozhodován podle zákona v rozhodné době platného. Dále pak soud vyslovuje, že úřad nemohl cit. zákonného předpisu již v rozhodné době použíti a vyslovuje, že jestliže tak úřad přes to učinil, nemůže rozhodnutí to — opřené o normu v rozhodné době neplatnou — míti zákonného podkladu, pročež je bylo zrušiti podle § 7.

V nálezu z 27. IV. 1934 č. 13.018/34, jednaje o nároku strany na navrácení úroků z vráceného licenčního poplatku, vyslovuje soud:

Pokud pak stížnost in eventum namítá, že nárok na vyplacení náhradních úroků měl býti přiznán podle soukromoprávních zásad o placení úroků dlužníkem ze zapůjčeného kapitálu, nelze jí rovněž přisvědčiti, poněvadž zásad práva soukromého nelze pro posuzování nároku toho vůbec použíti, ježto poměr státu k poplatníku co do povinnosti placení »licenčního poplatku« podle § 23 vlád. nař. č. 355/20 je poměrem práva veřejného a jest proto i nárok na vrácení tohoto licenčního poplatku i otázka povinnosti k placení úroků za vráceného licenčního poplatku otázkou veřejnoprávního poměru státní správy finanční k dotčenému poplatníku. Otázku tu nelze řešiti podle norem práva soukromého, ježto otázka, kdy poplatníku přísluší při vrácení veřejných dávek nárok na úroky, je řešena veřejnoprávními normami zákona č. 116/21 a proto subsidierní použití zásad práva soukromého nemůže přijíti v úvahu (srv. Boh. F 3743). Dr. Hromada.

LITERÁRNÍ ZPRÁVY

Prof. Dr. Albert Milota: **Reforma trestního zákona v Československu.** Nákladem Právnické jednoty na Slovensku v Bratislavě 1934, str. 214, malá 8⁰, Kč 40·—.

Autor, jenž spolupůsobil na vypracování Československé osnovy trestního zákona, podává v tomto spise ve formě volně spojených kapitol přehled jejích nejdůležitějších ustanovení. Po úvodních výkladech, obsahujících kritiku dosavadního trestního soudnictví, nástin reformních snah a základní stanovisko osnovy

Z finanční judikatury nejv. spr. soudu.

Ve věci **přímých daní podle zákona č. 76/27 Sb.** nutno předem upozorniti na nález z 4. dubna 1934 č. 6290/34, obírající se výkladem ustanovení

§§ *30* a *34*. Stěžovateli byla uložena důchodová daň za r. 1928 ze základu 30.700 Kč, sestávajícího z příjmu ze služebního poměru 19.650 Kč a z kapitálového jmění 11.070 Kč. Odvolání, v němž stěžovatel uplatňoval, že daň měla býti vyměřena podle § 34 jen z kapitálového příjmu, poněvadž jeho služební požitky činící za celý rok 24.055·50 Kč byly již podrobeny srážkové dani podle § 30, na čemž nic nemění, že celoroční hrubé požitky přesahovaly nejvyšší hranici uvedenou v § 30 a na rok přepočtenou, poněvadž měsíční výplata nedosahovala pravidelně nejvyšší hranici 1963 Kč, a pokud se v některých měsících zvýšila, šlo jen o přechodné zvýšení, způsobené toliko výplatou příbytečného, novoročného, mimořádných odměn a pod. a stěžovatel nežádal o řádné vyměření daně z celkového důchodu podle všeobecných ustanovení ve smyslu § 32, odst. 5. zák. o př. d.

Podle § 4, odst. 1. vyměřuje se důchodová daň na každý kalendářní (berní) rok, když prošel, z důchodu dani podrobeného, jehož v tomto kalendářním roce bylo skutečně dosaženo. V § 18 zákona, obsahujícím předpis o daňové sazbě, se stanoví, kolik činí důchodová daň ročně podle jednotlivých hranic celkového zdanitelného důchodu.

V těchto zákonných ustanoveních vytčena jest zásada, že daň důchodová vyměřuje se z úhrnného důchodu, kterého poplatník v roce pro zdanění rozhodném (berním) skutečně dosáhl, tudíž, jde-li o příjmový pramen, z něhož plynul poplatníku příjem po celý tento rok, z ročního důchodu v roce tomto docíleného a že daň se ukládá roční sazbou z celkového ročního důchodu.

V § 28 a násl. obsahuje zákon o př. d. zvláštní ustanovení o důchodech ze služebních požitků a vyslovuje v odst. 1., § 28. že vyznačené tu osobnosti, které zákon, jak v odst. 2. tohoto § se uvádí, nadále nazývá plátci, jsou povinny srážeti při výplatě služebních požitků ze služebního poměru vyplývajících při výplatě těchto požitků daňové částky v §§ 30 a 36 podrobně vyznačené.

V § 30 se ustanovuje v odst. 1., jehož spor se dotýká, pod lit. a), kolik činí daňová srážka z požitků vyplácených týdně a uvádí se tu nejvyšší hranice týdenních požitků 453 Kč, pod lit. b) pak, kolik činí srážka z požitků vyplácených měsíčně a zde se uvádí nejvyšší hranice měsíčních požitků 1963 Kč. Obě zmíněné nejvyšší hranice týdenního, resp. měsíčního požitku odpovídají maximálnímu ročnímu důchodu 23.556 Kč.

V § 36 pak se stanoví, jak se vypočte srážka při služeb-

ních požitcích (§ 11, odst. 1., č. 1. a 2.), které trvale přesahují příslušnou nejvyšší hranici v § 30 uvedenou.

Uvádí-li zákon v § 30, odst. 1., kolik činí daň srážková týdně, resp. měsíčně, činí tak pro tento způsob p l a t b y daně z důvodů technických, poněvadž výplata služebních požitků děje se, pokud jde o mzdu, zpravidla týdně, a pokud jde o služné, pravidelně měsíčně.

Cit. ustanovení §§ 30 a 36 týkají se poměru mezi p l á t c e m (zaměstnavatelem), povinným ke srážce a odvodu daně a mezi státem. Poměru mezi p ř í j e m c e m služebních požitků — p o p l a t n í k e m — a státem dotýká se ustanovení §§ 32 až 35 a § 37.

Pro daný spor přicházejí v úvahu ustanovení § 32, odst. 1. a § 34, jichž se stížnost dovolává.

Podle § 32, odst. 1. jest řádně vykonanou srážkou podle §§ 30 a 31, po případě vyměřením daně podle § 33, odst. 1. a 2. zadost učiněno daňové povinnosti, i když má příjemce (§ 5, odst. 1.) jiný důchod, nepřesahující ročně 500 Kč. Podle § 34 pak, má-li příjemce (§ 5, odst. 1.) vedle požitků podle §§ 30 až 33, odst. 1. a 2. srážkové dani podrobených ještě jiný 500 Kč ročně přesahující důchod (§ 32, odst. 1. a 2.), vyměří se daň z něho podle § 18 zvláště, bez zření na jmenované požitky.

Z ustanovení těch jest tedy vidno, že u poplatníků, pod ně spadajících, jest srážkou daně, provedenou plátcem podle § 30, splněna jejich povinnost k dani důchodové co do služebních požitků úplně a že tento důchod ze služebních požitků jest tu podroben dani důchodové ve výši s n í ž e n é oproti sazbám, stanoveným v § 18 zák. o př. d., dále pak že u těchto poplatníků odpadá zdanění jejich ostatního důchodu, totiž důchodu z jiných příjmových pramenů, nepřesahuje-li tento jiný důchod ročně 500 Kč; přesahuje-li pak tuto hranici, že se podrobuje samostatně, tedy neodvisle od služebních požitků, zvláštnímu zdanění podle normální sazby § 18.

Těmito ustanoveními n e n í však nic změněno na výše uvedeném principu §§ 4 a 18, že dani důchodové jest podroben c e l k o v ý důchod poplatníkův, docílený v berním roce, tedy ú h r n n ý r o č n í d ů c h o d a že daň se ukládá r o č n í s a z b o u.

Dlužno proto vykládati ustanovení § 34, o něž se stížnost opírá, v jeho vztahu k § 30, odst. 1. v tom smyslu, že, má-li příjemce vedle požitků, podrobených dani srážkové podle § 30, odst. 1., tudíž do nejvyšší tu uvedené hranice a činící ročně 23.556 Kč, ještě jiný, 500 Kč ročně přesahující důchod, měří se z tohoto jiného důchodu daň podle § 18 zvláště, bez zření na jmenované požitky.

Stížnost nemůže pro své opačné stanovisko se dovolávati ustanovení § 33, odst. 2., podle něhož jest přípustno zdanění úhrnu služebních požitků od různých plátců podle sazeb § 30,

pokud jich úhrn nepřesahuje nejvyšší hranice příjmů v § 30 uvedené a na rok přepočtené, ježto toto ustanovení není výjimkou z jednotného postupu zákona při zdaňování služebních požitků, nýbrž zákon chtěl také zaměstnance, kteří mají služební požitky od více zaměstnavatelů, podrobiti stejnému zdanění jako ostatní zaměstnance a tudíž pro všechny příjemce služebních požitků dáti výhodu § 34, pokud jejich služební požitky, podrobené srážkové dani, nepřesahovaly maximální hranice požitků, vyznačené pro účely srážky podle týdenní, resp. měsíční výše v § 30, odst. 1. a činící ročně 23.556 Kč.

Rovněž stížností dovolané ustanovení § 30, odst. 5., podle něhož při přechodném zvýšení požitků nad příslušnou nejvyšší hranici v odst. 1.—3. uvedenou se zvýší daňová srážka za každých dalších třeba začatých 10 Kč o dalších 50 h, nenasvědčuje nikterak oprávněnosti názoru stěžovatelčina, že přechodné zvýšení požitků nemusí se pohybovati uvnitř hranic uvedených v § 30, odst. 1., t. j. v hranicích ročních požitků 23.556 Kč; neboť uvádí-li se v 3. větě tohoto odstavce, že zjistí-li se při srážce podle tohoto odstavce, že by celoroční daňová srážka při stejnoměrném vyplácení těchto požitků byla nižší, vrátí se tento přeplatek, činí-li aspoň 2 Kč, předpokládá normované tu zjištění právě celkovou výši požitků, nepřesahujících nejvyšší mez, pro niž má § 30 daňovou sazbu, tedy 23.556 Kč ročně, ježto by jinak zmíněné tu srovnání se nedalo provésti.

Z úvahy této vyplývá, že ustanovení § 34 o zvláštním vyměřování daně důchodové z jiného důchodu než ze služebního poměru, pokud přesahuje 500 Kč ročně, týká se poplatníků, jejichž služební požitky, podrobné srážce podle § 30 nepřesahují roční výše 23.556 Kč a že služební požitky, jejichž roční výše překročila tuto hranici, spadají pod ustanovení § 37 a podléhají řádnému vyměření daně podle sazby § 18 ukládané z celého zdanitelného důchodu poplatníkova. Jestliže tedy prov. nař. k § 40, odst. 1., kterýžto paragraf určuje příslušnost úřadu vyměřovacího k řádnému vyměřování daně, stanoví v odst. 2. pod č. 1., lit. c), že řádné vyměření daně důchodové podle všeobecných ustanovení má místo u příjemce s požitky přesahujícími nejvyšší hranici v § 30 uvedenou, t. j. s ročními požitky nad 23.556 Kč, bez rozdílu, o který druh výplatních období jde, ať mají příjemci tito nějaký jiný důchod nebo ne (§ 32, odst. 2.), jest ustanovení to v souhlasu se zákonem.

Otázkou odčitatelnosti pochybných pohledávek zabývá se soud v nálezu z 23. března 1934 č. 5956/34 a vyslovuje se tu k výkladu *§ 15, č. 1., lit. b)*. Stěžovatelé, veřejný a dva tišší společníci firmy, uplatňovali v odvolání proti všeobecné dani výdělkové,

resp. dani důchodové, že při vyměření daně výdělkové nebyl uznán 5% odpis všech nezaplacených pohledávek. Ke stížnosti na zamítavé rozhodnutí vyslovuje soud: Žalovaný úřad zjistil v naříkaných rozhodnutích, že stěžovatelé odečetli na kontě dubios od výtěžku netoliko všechny nedobytné pohledávky, nýbrž i všechny pochybné pohledávky ve výši 63.886·60 Kč. Uznal-li žalovaný úřad tento odpočet všech pohledávek nedobytných i pochybných celou účtovanou částkou 63.886·60 Kč, vyhověl úplně nároku stěžovatelů, který mohli vznésti na základě § 15, č. 1., lit. b), neboť pochybné pohledávky tvoří právě ztráty, jež v provozování podniku jako předvídaný výsledek obchodních poměrů nastanou, a nárok na odečtení pravděpodobných ztrát, na který byl již vzat zřetel tím, že všechny pochybné pohledávky byly odečteny, stěžovatelům nepřísluší.

Rovněž v nálezu z 10. IV. 1934 č. 3994/32 obírá se soud otázkou odčitatelnosti položky podle

§ 15., č. 1. V tomto případě nebyla v řízení správním uznána za odčítatelnou položku částka 24.773 Kč, kterou stěžovatel vyplatil svému zaměstnanci inž. H. — jak uvedl v předloženém účtu ztráty a zisku — jakožto »ziskový podíl inž. H.«. Rozhoduje o stížnosti, vyslovuje soud: Žalovaná komise má inž. H. za zaměstnance stěžovatelova podniku, ale nepřiznává jeho remuneraci, t. j. podílu na hrubém zisku, povahu srážky, kterou lze odečísti od příjmů v podniku dosažených, poněvadž má za nerozhodné, jak dodatečně bylo naloženo s ryzím ziskem v podniku docíleným, i když se tak děje na základě smlouvy se zaměstnancem podniku. Jde tedy o řešení otázky, zda srážka ta může býti odečtena jako srážková položka podle § 15, čl. 1. a). Podle obsahu smlouvy má inž. H. proti stěžovateli žalovatelný nárok na výplatu remunerace v určité percentuelní výši hrubého výtěžku stěžovatelova podniku jako na součást svých služebních příjmů a stěžovatel je k výplatě této remunerace právě tak jako k výplatě pevného měsíčního platu zavázán služební smlouvou. Pak ale nelze pochybovati o tom, že jest tato remunerace zrovna tak jako pevný měsíční plat jmenovaného zaměstnance provozovacím výdajem v zaměstnavatelově podniku, kterého bylo třeba, aby příjem v podniku byl vůbec dosažen. Jde o výdaj, který souvisí přímo s pramenem příjmu, a je pro právní povahu této remunerace úplně nerozhodno, že se řídí vypočtení její výše podle hrubého zisku docíleného v podniku. Zaměstnanec tím, že dostává remuneraci, na kterou má nárok podle obsahu služební smlouvy v určitém smluveném podílu na hrubém zisku podniku, ve kterém jest zaměstnán, nestává se ještě tichým společníkem podniku, dokud se nezúčastní majetkovým vkladem na provozování obchodní živnosti svého zaměstnavatele za podíl na zisku a ztrátě (viz Boh. F 6685). Neuznal-li tedy žalovaný úřad uvedenou částku za odčítatelnou podle § 15, č. 1., lit. a), porušil zákon.

Otázkou, kdy přísluší zvýhodněná sazba vzhledem k činnosti společníka v podniku při všeobecné dani výdělkové, obírá se soud v nálezu z 27. IV. 1934 č. 7991/34.

K § 57, odst. 1. Stěžovatelce byla v řízení správním odepřena zvýhodněná sazba podle druhé věty 1. odstavce § 57 (t. j. snížení zákonné sazby na 0·5% z dalších 30.000 Kč), poněvadž společnice M. T. a H. R. konají práce, jež by za ně musily konati placené síly z důvodu, že u M. T. tato podmínka splněna není. Soud tu vyslovuje, že podle ust. § 57, odst. 1. vyžaduje se od společníků, má-li býti k nim ve smyslu tohoto zákonného ustanovení přihlíženo, aby byli zaměstnáni ve společenském podniku takovým způsobem, že vykonávají služby, jež by za ně musily konati síly placené. Žalovaný úřad vychází ze zjištění, že M. T. nekonala společenskému podniku takových služeb. Při tom se opírá o určité skutkové okolnosti, jež byly stěžovatelce dekretálně sděleny, totiž, že celý podnik vede technicky i obchodně J. T., že M. T. musí obstarávati domácnost pětičlenné rodiny, a že ani jinak není s to, aby vykonávala v podniku práce technice, obchodní a práce, týkající se obchodních knih, takže její činnost v podniku omezuje se jen na to, že přistupuje k jednání svého muže za podnik a spolupodepisuje s ním firmu, kde je toho třeba. Stěžovatelka proti těmto skutkovým zjištěním o obsahu činnosti M. T. v podniku ve správním řízení vůbec nebrojila. Vychází-li se však z tohoto zjištění žalovaného úřadu, nelze shledati, že by úřad porušil předpisy § 57, odepřel-li přiznati vzhledem k činnosti M. T. ve stěžující si firmě, výhodu ustanovením tím normovanou.

V nálezu z 8. V. 1934 č. 3997/32 obírá se otázkou přiznání výhody podle

§ 57, odst. 6. Stěžovatelce byla při uložení všeobecné daně výdělkové odepřena během správního řízení výhoda § 57, odst. 6. z důvodu, že firma obchoduje za podstatného spolupůsobení kapitálu i na vlastní účet a vedení podniku není vázáno na osobní výkon každého jednotlivého společníka. K stížnosti uvádí soud: Žalovaný úřad podrobil, jak se podává z jeho shora vylíčeného rozhodnutí, jednatelství (komisionářství) stěžovatelky a obchodování, provozované stěžovatelkou na vlastní účet, všeobecné dani výdělkové, jako h o s p o d á ř s k ý c e l e k (§ 46/3 zák. o př. d.), tedy jako j e d e n p o d n i k (zaměstnání) a nikoliv jako d v a samostatné hospodářské podniky (zaměstnání). Stěžovatelka proti tomu námitek nemá. Je-li podle § 46, odst. 3. předmětem daně každý podnik, jenž je samostatným hospodářským celkem, pak nutno vykládati v témž smyslu i pojem podniku, jak jej má na mysli 6. odst. § 57, t. j. předpoklady pro výhodu podle tohoto zák. ustanovení nutno posuzovati podle c e l é h o podniku, jakožto zdaňované hospodářské jednotky. In concreto stěžovatelka pro-

vozovala v rozhodném roce (1927) jednak jednatelství, jednak obchod cukrem na vlastní účet; měla by proto — vzhledem k tomu, co bylo uvedeno — stěžovatelka nárok na zmíněnou výhodu jen tehdy, kdyby předpoklady cit. § 57, odst. 6., t. j. vyloučení podstatného spolupůsobení kapitálu za osobní činnosti poplatníka v podniku, byly dány ohledně obou uvedených složek podniku. Stěžovatelka nepopírá, že při j e d n é z těchto složek — obchodu cukrem na vlastní účet — spolupůsobil podstatným způsobem kapitál, nemůže proto důvodně si činiti nárok na výhodu podle cit. § 57, odst. 6., když — jak uvedeno — předpoklady výhody té nutno posuzovati podle povahy c e l é h o podniku, takže skutečnost, že spolupůsobení kapitálu neexistovala u druhé složky podniku (jednatelství), je zde nerozhodná, když bylo — jak nepopřeno — dáno u d r u h é jeho složky (obchodu na vlastní účet).

Ve věci **zvláštní daně výdělkové** obírá se nález z 20. VI. 34 č. 12.683/34 otázkou odpisů vzhledem k ustanovení

§ 79, *odst. 1., lit. f)*. V řízení správním zahrnuta byla do základu daně i částka, o níž strana uplatňovala, že jde o odpis 1/10 stavebních nákladů na »presovnu«, kterou vystavěla stěžovatelka z obchodních důvodů na cizím pozemku s ujednáním, že budova přejde po uplynutí 10 roků bez každé protislužby do majetku vlastníků pozemku. Žalovaný úřad uznal vzhledem k znaleckému dobrozdání za srážkovou položku z titulu amortisace 3% odpis z hodnoty nemovitosti. Ke stížnosti vyslovuje soud: Spornou položku dlužno posuzovati s hlediska § 79, odst. 1., lit. f), stanovícího, které odpisy jsou odčítatelnou položkou při zvláštní dani výdělkové. Podle tohoto ustanovení nezapočítávají se do daňové základny — nebo, nebylo-li k nim při výpočtu rozvahových přebytků jako ke srážkám hleděno, od těchto se odpočítají — odpisy, které jsou úměrny opotřebení nebo znehodnocení inventáře nebo provozovacího materiálu, jakož i ztrátám na podstatě, na kursu nebo jiným ztrátám při provozování obchodu nastalým. Z obsahu tohoto zákonného ustanovení a jeho souvislosti se zásadou vyjádřenou v § 76, odst. 2., že směrodatny jsou provozovací poměry berního roku, vysvítá, že jsou odčítatelny odpisy pro opotřebení nebo znehodnocení inventáře nebo provozovacího materiálu a odpisy z důvodu ztrát vyznačeného tu druhu, nastalých při provozování obchodu, podle provozovacích poměrů rozhodného obchodního roku (srv. Boh. F 6708). Nelze tedy pod toto zákonné ustanovení subsumovati odpisy na majetkové podstatě podniku z důvodu umoření nákladu, vynaloženého poplatným podnikem v předchozím roce na získání dotčené majetkové položky, jež má podle závazku převzatého podnikem při vzniku tohoto majetku, připadnouti v určitém příštím roce třetí osobě. Lze tedy v daném případě podle cit.

§ 70, lit. f) odečísti při vyměření zvláštní daně výdělkové prostě odpis z důvodů opotřebení nastalého provozem, nikoliv však odpis z důvodů amortisace stavebních nákladů, která má svůj podklad v tom, že budova postavená na cizím pozemku, má po uplynutí 10 let připadnouti vlastníkům pozemku náhradou za to, že dovolili stěžovatelce, aby budovy jejím nákladem postavené jakožto své vlastní budovy používala k provozu podniku na uvedenou dobu 10 let.

Pokud jde o **daň tantiemovou,** obírá se soud otázkou základu daně v nálezu z 9. V. 1934 čís. 9492/34, kde vyslovuje k

§ *183, odst. 4.* Podle ustanovení § 183, odst. 4. není povinnosti k dani z tantiem, činí-li požitky společností celkem vyplacené méně než 5000 Kč. Mluví-li se v tomto ustanovení výslovně o požitcích společností celkem vyplacených bez jakéhokoliv vymezení, neposkytuje znění zákona vůbec opory pro stanovisko stížnosti, že zákon tu má na mysli požitky, vyplacené jednotlivému členu správní rady. Ale také souvislost tohoto ustanovení s ostatními předpisy § 183 svědčí proti názoru stěžovatelčinu. V odst. 1. tohoto paragrafu se praví, že požitky, které dostávají členové představenstva (...) společností akciových a komanditních společností na akcie v této své vlastnosti pod jakýmkoliv názvem, podrobeny jsou 10% dani z tantiem, kterou společnosti vybírají srážkou při výplatě požitků a odvádějí státní pokladně. V odst. 5. pak se stanoví, že ustanovení §§ 180 a 181 platí obdobně pro daň z tantiem. Podle těchto ustanovení zákona nepředpisuje se daň z tantiem individuelně jednotlivým příjemcům požitků, dani této podrobených, nýbrž podrobují se dani tyto požitky souhrnně tím, že je společnost vybírá srážkou při výplatě požitků a odvádí státní pokladně, a že pro vybírání daně platí obdobný postup jako při vybírání daně rentové, placené srážkou podle §§ 180 a 181, kde také předpis daně poplatníku odpadá. Pokud se stížnost dovolává zprávy rozpočtového výboru sněmovny k vládnímu návrhu zák. o př. d. tisk 1000, str. 441 a 442, v níž se uvádí k § 183 osnovy: »Požitky členů představenstva akciových společností..., které tito dostávají v této své vlastnosti, když činí více než 5000 Kč, jsou podrobeny zvláštnímu zdanění 10%«, neplyne z těchto materiálií zákona o přímých daních nic pro stanovisko stížnosti, neboť se tu nejedná o požitcích jednotlivých členů představenstva, nýbrž mluví se tu bez jakéhokoliv omezení o všech požitcích členů představenstva.

V nálezu z 8. VI. 1934 č. 11.672/34 obírá se pak soud otázkou, zda odměny revisorů účtů podléhají dani z tantiem a vyslovuje tu k

§ *183, odst. 1.* Zákon o př. d. stanoví v § 183, odst. 1., že po-

žitky, které dostávají členové představenstva (dozorčí a správní rady, generální rady, administrační rady, kuratoria a pod.) společností akciových a komanditních společností na akcie v této své vlastnosti pod jakýmkoliv názvem, podrobeny jsou 10% dani z tantiem, kterou společnosti vybírají srážkou při výplatě požitků a odvádějí státní pokladně. Prováděcí nařízení z 20. prosince 1927 č. 175, jehož se dovolal žalovaný úřad, pak ustanovuje v odst. 1. k cit. předpisu zákona, že představenstvem ve smyslu § 183, odst. 1. jsou též na př. ... revisoři účtů ... akciových společností nebo komanditních společností na akcie.

Přihlédaje k usnesení plenissima z 5. října 1931 č. 87/31 pres., musel nejvyšší správní soud z úřední povinnosti zkoumati platnost tohoto ustanovení prováděcího nařízení.

Z doslovu cit. odst. 1. § 183 zákona o př. d. jest patrno, že předmětem daně z tantiem jsou požitky členů představenstva akciové společnosti nebo komanditní společnosti na akcie, plynoucí jim v této jejich vlastnosti od společnosti a jakkoliv pojmenované, a že daň se odvádí dotyčnou společností srážkou z požitků percipientů.

Jsou tedy dani z tantiem zásadně podrobeny požitky členů societerního orgánu akciové společnosti nebo komanditní společnosti na akcie, který zákon označuje jako představenstvo. Ustanovení § 183 vyslovuje totiž, že dani podléhají požitky, »které dostávají členové představenstva (dozorčí a správní rady, generální rady, administrační rady, kuratoria a pod.)«. Z této formulace se po názoru soudu podává, že zákon tu neurčuje pojem představenstva v souhlasu s pojmem představenstva ve smyslu ustanovení obchodního zákoníka, nýbrž že prohlašuje za představenstvo též dozorčí radu, vycházeje zajisté z toho, že dozorčí radě jsou podle ustanovení obchodního zák. (čl. 225 a 226 ob. z.) svěřeny přímo ex lege též určité funkce správní, totiž především právo svolávati valnou hromadu. Další výpočet označení společenských orgánů pak znamená, že zákon tu míní vyjádřiti, že na konkretním pojmenování societerního orgánu nezáleží a že proto uvádí v demonstrativním výpočtu jen názvy, kterými bývají takovéto societerní orgány označovány. Jest proto pokládati za členy představenstva jmenované v § 183 zák. o př. d. členy societerních orgánů společností tam jmenovaných, ať se orgány tyto nazývají jakkoliv, jsou-li orgány ty buď představenstvem nebo dozorčí radou ve smyslu ustanovení obchodního zákoníka.

Otázku, zda určitý orgán societní je pověřen funkcemi představenstva neb dozorčí rady ve smyslu obchodního zák., dlužno zkoumati podle statutárních ustanovení upravujících in konkreto právní postavení a rozsah oprávnění těchto společenských orgánů.

Zkoumaje spornou otázku s tohoto hlediska shledal soud: Co se týče akciové společnosti, o jakou jde v daném případě, jsou tyto normy stran představenstva společnosti, dozorčí rady a revisorů účtů obsaženy jednak ve společenské smlouvě (stanovách — viz čl. 208 a 209, č. 7 obch. zákoníka), jednak v obchodním zákoně, resp. v akciovém regulativu (min. nař. z 20. září 1899 č. 175 ř. z.), pokud jde o akciové společnosti, na které se tento regulativ vztahuje.

O představenstvu akciových společností jedná obchodní zákoník v čl. 227—241. Že pod pojem představenstva, jak jej upravují tyto zákonné předpisy a kterýmžto představenstvem u stěžující si akciové společnosti jest podle § 8 stanov správní rada, nespadají revisoři účtů, jest mimo spor. Spornou je otázka, zda revisory účtů, zřízené podle § 37 akc. regulativu, lze rovnati dozorčí radě, jak tvrdí žalovaný úřad, či nikoliv, jak stížnost popírá. Nejvyšší správní soud přiklonil se ke stanovisku stížnosti.

Podle ustanovení obchod. zákoníka i akciového regulativu vykonává dozorčí rada vedle funkce kontrolní také funkce orgánu správního. Jest totiž orgánem, kterému přísluší jednak činnost kontrolní (čl. 225, odst. 1. a 2. obch. zák. a § 37, 1. věta odst. 1. akc. regul.), jednak činnost správní (čl. 225, odst. 3. obch. zák. a § 37, první a druhá věta odst. 1. akc. regul.), neboť má právo, resp. povinnost svolati valnou hromadu (viz též § 40, odst. 5. akc. regul.) a může jí býti stanovami dáno právo udělovati souhlas k určitým obchodům a stanovami lze jí také svěřiti, aby zřídila představenstvo. Naproti tomu revisoři účtů, zřízení podle § 37 akc. regul., mají výhradně funkci kontrolní a v tom směru mají práva obdobná jako dozorčí rada, ale nejsou vůbec oprávněni k těm správním funkcím, které může vykonávati dozorčí rada ať již ze zákona nebo na základě stanov (v rámci akc. regul.), i když by tedy snad nadpis § 37 akc. regul. — »Kontrolní orgány (dozorčí rada; revisoři účtů)« — mohl sám o sobě nasvědčovati tomu, že jak dozorčí rada, tak i revisoři jsou stálí orgánové kontrolní, přece z uvedených předpisů a zejména také z předpisů, obsažených v §§ 37 a 40 akc. regul., plyne zásadní rozdíl v tom směru, že revisoři jsou pouze kontrolním orgánem, kdežto dozorčí rada jest také ve výše naznačeném směru orgánem správním (srv. Boh. F 4799).

Z úvahy této se podává, že ustanovení prov. nař. čís. 175/27 k § 183, odst. 1., pokud, uvádějíc, že představenstvem ve smyslu § 183, odst. 1. zák. jsou též revisoři účtů, pod tento pojem zahrnuje revisory účtů, zřízené podle § 37 akc. regul., nemá opory v zákoně a je tudíž v tom směru neplatné.

Z těchto ustanovení stanov vyplývá, že revisoři účtů stěžující si společnosti jsou jedině orgán kontrolní a že jim ne-

přísluší žádná z funkcí správních, které dle toho, co výše bylo uvedeno, jsou přiznány dozorčí radě. Ale pak nelze revisory účtů u stěžující si společnosti klásti na roveň dozorčí radě, jak žalovaný úřad za to má. Dr. Hromada.

(Dokončení.)

LITERÁRNÍ ZPRÁVY

Dr. Jiří Hoetzel, »**Československé správní právo, část všeobecná**«. V Praze 1934, str. 456. Vydal Melantrich A. S. v Praze.

V moderních státech nabývají v právním řádě rozhodné převahy normy práva veřejného a v něm práva správního. Jest samozřejmo, že záhy vznikla snaha proniknouti tuto rudem et indigestam molem přečetných předpisů, utříditi je a vyčerpati z nich jakési všeobecné zásady a principy. V německé literatuře bylo tu vůdčím dílem Deutsches Verwaltungsrecht Oty Mayera. (1. vydání 1895/1896, 3. vyd. 1924), jehož vliv na vědecké proniknutí práva správního byl dalekosáhlý. (Sr. Fleiner, Schön, Hatschek, Jellinek, Herrnritt, Merkl).

V české literatuře vyrůstal Pražák jako nad jiné bystrý a samostatný vědec a znatel práva správního. Bohužel smrt zabránila Pražákovi právo správní vydati a tak jeho přednášky, upravené Riegrem a Fiedlerem, zůstaly jen torsem. Pro studium rak. práva správního byly tu jenom kniha Ulbrichova Lehrbuch des österr. Verwaltungsrechtes 1904 a Herrnrittova. (Grundlehren des Verwaltungsrechtes 1921.) Poměrně samostatně šel Spiegel. (Verwaltungsrechtswissenschaft 1909.)

Po převratu se poměry pro zpracování práva správního ještě zhoršily. V našem státě platí dvojí právo (rak. a uherské) od sebe se dosti různící. Náš stát vydával dále mnoho nových předpisů, které i nově zasahovaly do veškerého života i měnily podstatně dosavadní právo. Bylo proto třeba předpisy ty zpracovati a jejich dosah v právním řádě si uvědomiti. To bylo úkolem v prvé řadě judikatury a literatury. A s radostí můžeme říci, že judikatura našich nejvyšších tribunálů soudních, zejména ovšem nejvyššího soudu správního za vedení Pantůčkova a Háchova, vykonala tu práci neobyčejně cennou, a že i literatura byla dosti četná; byla to ovšem, nehledíme-li ke knize Weyr-Dominikově a později Adamovichově, literatura jen monografická. Ale stále nám chyběla všeobecná část práva správního, ba byly hlasy, že by vůbec nebylo ani účelno všeobecnou část vydávati, dokud aspoň trochu nenastane klidnější stav v zákonodárství a nebude provedena rozsáhlejší unifikace. A v těchto pochybnostech nás překvapilo dílo Hoetzlovo, vydané k jeho šedesátiletým narozeninám (10. IX. 1874). Hoetzel byl k této práci nad jiné povolán, neboť byl dlouhá léta správním úředníkem, a jako učitel a nástupce Pražákův na universitě, mohl rychlý vývoj práva správního v cizích literaturách přehlédnouti a s poměry v našem státě stále srovnávati.